

ОПТИМІЗАЦІЯ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ ОБОРОТНОГО КАПІТАЛУ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

OPTIMIZATION OF THE RISK-MANAGEMENT OF WORKING CAPITAL OF A TRADING ENTERPRISE

У статті порушено низку проблем, пов'язаних з ризик-менеджментом оборотного капіталу торговельного підприємства. Зазначено, що війна проти російської агресії загострила проблему формування та поповнення оборотного капіталу на підприємствах торгівлі. Встановлено, що механізм оптимізації ризик-менеджменту оборотного капіталу охоплює наступні напрямки: покращення стану кредиторської та дебіторської заборгованості; короткотермінове планування руху грошових коштів по окремих підприємствах-контрагентах та по компанії в цілому; нормування та скорочення запасів, запуск механізмів управління і контролю-забезпечення підтримки запасів на оптимальному рівні. Запропоновано розробити та впровадити інструменти ризик-менеджменту оборотного капіталу і грошових коштів, котрі передбачали б наступні етапи: формування оптимальної організаційної структури з чітким розподілом обов'язків; створення системи управління звітністю; моніторинг ефективності управління запасами, дебіторською та кредиторською заборгованістю; визначення ключових показників ефективності та створення системи мотивації підрозділів за досягнення встановлених показників.

Ключові слова: оборотний капітал, джерела формування, ризик-менеджмент, торговельне підприємство, оптимізація, нормування.

The article raises a number of problems related to the risk management of working capital of a trading enterprise. It is noted that the war against Russian aggression exacerbated the problem of formation and replenishment of working capital at trade enterprises. It is substantiated that risk management is a process of influence on the subject of economic activity, which provides the widest possible range of coverage of possible risks, their justified acceptance, reduction of the degree of impact of risks on the subject to a minimum, development of a strategy for the behavior of this subject in the event implementation of specific types of risks. It was established that the working capital optimization mechanism covers the following areas: improving the state of payables and receivables; short-term cash flow planning for individual counterparty enterprises and for the company as a whole; rationing and reduction of stocks, launch of management and control mechanisms to ensure the maintenance of stocks at an optimal level. It is proposed to develop and implement risk management tools for working capital and cash, which would involve the following stages: formation of an optimal organizational structure with a clear division of responsibilities; creation of a reporting management system; monitoring the effectiveness of inventory management, receivables and payables; determination of key performance indicators and creation of a system of motivating units for achieving the established indicators. It was determined that in the practice of domestic trade enterprises, it is advisable to apply the following methods of working capital management: rationing; ABC method; optimization. It is justified that in order to increase the efficiency of the use of the company's working capital, it is advisable to implement a number of measures in all spheres of the company's operation, in particular: improvement of the company's marketing activities; acceleration of the process of selling finished products; improvement of the settlement system for shipped products; effective management of receivables; expansion of cooperation with banking institutions regarding raising funds and carrying out settlements; compliance with contractual and payment discipline.

Key words: working capital, sources of formation, risk management, trading company, optimization, rationing.

УДК 658.62; 339.144

DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct67-25>

Сарай Н.І.

к.е.н., доцент,
завідувач кафедри підприємництва,
торгівлі та логістики
Хмельницький кооперативний
торговельно-економічний інститут

Sarai Nataliia

Khmelnyskyi Cooperative
Trade and Economic Institute

Постановка проблеми. Війна проти російської агресії зумовила кризу в усіх галузях народного господарства, однак чи не найбільше потерпіла торгівля. Невизначеність і ризик, притаманні сьогодні, спонукають торговельні підприємства шукати вихід із скрутного становища. В умовах фінансової кризи та руйнування вибудованої інфраструктури у більшості вітчизняних торговельних підприємств спостерігається дефіцит оборотного капіталу, відсутність дешевих зовнішніх джерел його поповнення, нераціональний розподіл оборотного капіталу між сферами виробництва та обігу. З огляду на це проблема оптимізації ризик-менеджменту оборотного капіталу торговельного підприємства, необхідність оцінки рівня забезпеченості підприємств оборотними засобами, пошук джерел їх фінансування, визначення ефективності використання та якісного нормування оборотного

капіталу є нині надзвичайно актуальною з позиції прийняття стратегічних управлінських рішень кожним підприємством.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Дослідження теоретичних та практичних засад функціонування оборотного капіталу підприємства знайшли свій відбиток в численних працях закордонних та вітчизняних учених: Г. М. Азаренкової, Ю. А. Арутюнова, О. О. Басової, М. Д. Білика, І. О. Бланка, О. Близнюка, І. Г. Волинця, А. А. Душила, М. О. Кріпака, Л. Я. Корнійчука, А. А. Мазаракі, Д. І. Морозюка, І. Л. Латишевої, О. М. Полінкевича, Л. В. Пельтека, А. М. Поддєрьогіна, А. Сіфурової, Р. С. Сороки, Я. С. Ядгарова, Ю. П. Яковлева.

Проте вивчення та аналіз опублікованих за даною проблематикою праць дозволили зробити висновок про те, що питання оптимізації ризик-менеджменту оборотного капіталу торговельного

підприємства трактується неоднозначно, недостатньо розроблені як у науковому, так і в організаційно-практичному аспектах та потребують подальшого дослідження.

Постановка завдання. Метою даного дослідження є розробка теоретичних, методологічних положень і практичних рекомендацій щодо оптимізації напрямків ризик-менеджменту оборотного капіталу торговельного підприємства, виявлення основних проблем, що виникають у ході управління оборотним капіталом підприємства та визначення заходів щодо їх усунення.

Виклад основного матеріалу дослідження. За даними Державної служби статистики України, до війни у 2021 році обсяги роздрібної торгівлі в Україні зросли майже на 11% відносно 2020 року [4]. Однак з початком повномасштабного вторгнення російської федерації та територію України торговельна галузь зазнала важких випробувань та функціонує в умовах невизначеності та щоденного ризику.

Знищення виробничих підприємств викликало руйнування сформованих та усталених зв'язків між виробником та споживачем, а зменшення товарних запасів спонукає працівників сфери торгівлі шукати нових постачальників. Розрив транспортної та складської інфраструктури змушує будувати нову логістику поставок, масове переселення та втрата роботи, а відтак і доходів покупцями – змінювати асортимент. А окрім того, потрібно ще й здійснювати регулярне постачання товарів за умов дефіциту та суттєвого здорожчання пального. Тож не дивно, що збитки торговців за час війни обчислюються десятками мільярдів гривень. За даними асоціації рітейлерів України (RAU), станом на початок червня вони перевищили 50 млрд. грн. [4]. З огляду на це намагання торговельних підприємств оптимально керувати своїм оборотним капіталом та мінімізувати ризики, пов'язані з війною, є особливо актуальним.

Управління підприємницьким оборотним капіталом є одним із найбільш значущих функціональних напрямків системи ризик-менеджменту компанії, оскільки правильне управління оборотним капіталом фірми підвищує ефективність його функціонування.

В економічній літературі питанням ефективного впровадження концепції ризик-менеджменту на підприємстві приділена значна увага. Доволі ґрунтовно, на наш погляд, зміст ризик-менеджменту відобразили у своїх працях науковці О. М. Полінкевич та І. Г. Волинець. На думку авторів, ризик-менеджмент – це:

– багатоступеневий процес, який охоплює формування загальної стратегії управління ризиками на підприємстві, їх ідентифікацію й оцінку та має на меті зменшення негативних наслідків;

– процес впливу на суб'єкт господарювання, що забезпечує: максимально широкий діапазон охоплення можливих ризиків, їх обґрунтоване прийняття, зведення ступеня впливу ризиків на суб'єкт до мінімуму, розробку стратегії поведінки цього суб'єкта у випадку реалізації конкретних видів ризиків;

– консолідоване поєднання трьох складових: формулювання мети, ризик-маркетинг (вибір інструментів управління ризиками) та власне ризик-менеджмент (забезпечення балансу в трикутнику «люди-цілі-ресурси» під час досягнення поставленої мети з використанням обраних інструментів) [9, с. 311].

Науковці по-різному трактують чинники впливу на формування оборотного капіталу підприємства та пропонують цілу низку класифікаційних ознак зазначених чинників. Вважаємо, що виділення в окремі групи політичних, економічних, технічних, соціальних та маркетингових факторів, запропоноване вченими О. Близнюком та А. Сіфуровою, є цілком логічним та виправданим [2, с. 72].

Ми погоджуємося з твердженням науковиці І. Л. Латишевої, що в сучасних умовах для більшості торговельних підприємств характерна реактивна форма управління фінансами, тобто прийняття управлінських рішень як реакції на поточні проблеми. При цьому багато підприємств не приділяють необхідної уваги саме оборотному капіталу, який у структурі капіталу торговельних підприємств є найвагомим [6, с. 144].

У сфері рітейлу оборотні активи становлять значну частку в загальній валюті балансу. Це наймобільніша частина капіталу, від стану і раціонального використання якого практично залежать результати господарської діяльності і фінансовий стан підприємства. За рахунок оборотного капіталу на підприємстві формується ціла низка елементів активів, що потребують індивідуалізації управління. Вважаємо слушною думку вченої О. О. Бассової, що стан і використання оборотного капіталу торговельного підприємства залежать від стану економіки держави загалом. Багато фінансових труднощів, що виникають сьогодні в різних ланках процесу відтворення, прямо або побічно пов'язані з недоліками в організації і використанні оборотного капіталу. Такі ускладнення спричинені певними невідповідностями між стадіями руху останнього [1, с. 50].

Визначення дієвої та ефективної стратегії управління оборотним капіталом є одним із напрямків ризик-менеджменту та частиною формування загальної стратегії підприємства, покликаної забезпечити підвищення його ринкової вартості. У різних сферах підприємницької діяльності склад і структура оборотного капіталу різні, оскільки залежать від форми власності, специфіки підприємства, а також взаємин з постачальниками

і покупцями тощо. Тому, оптимізуючи структуру капіталу, можна одночасно мінімізувати його вартість, що буде сприяти максимізації ринкової вартості всього підприємства [8, с. 273].

Формування ефективної системи ризик-менеджменту оборотного капіталу у поєднанні з іншими підсистемами та елементами фінансово-господарського механізму торговельних підприємств є важливим напрямом удосконалення загальної системи управління, що в перспективі забезпечить стабільність функціонування та динамічний розвиток торговельного підприємства, зростання його ринкової вартості в складних економічних умовах. Системний підхід до управління вважається найбільш ефективним під час обґрунтування та оцінювання ризиків та реалізації управлінських рішень у різних галузях економіки. Підприємство за даного підходу розглядають як складну соціально-економічну систему, що складається з окремих елементів, які знаходяться у єдності, взаємозв'язку та взаємозалежності, тісно взаємодіють між собою всередині суб'єкта господарювання, а також із зовнішнім середовищем [3, с. 70].

Загалом класичний механізм оптимізації оборотного капіталу і підвищення ліквідності підприємства передбачає такі заходи (рис. 1).

Варто зауважити, що розробка алгоритмів для вирішення таких задач є трудомістким процесом. Але більшість ускладнень, як показує практика, пов'язані не з розробкою подібних механізмів, а з їх реалізацією на практиці. Адже потрібно не просто досягнути швидкого результату, зменшивши чи

збільшивши оборотний капітал до певного рівня, а забезпечити стійкий довгостроковий ефект. Для цього слід створити добре налагоджену організаційну структуру з чітко розподіленими обов'язками та відповідальністю працівників.

Кругообіг оборотного капіталу характеризується надходженням та відтоком коштів, що породжують затримку його руху, в подоланні якої важлива роль належить кредитним ресурсам і залученим фінансовим ресурсам інших підприємств. Найбільш прийнятним для фінансового стану підприємства є формування постійної частини (повністю або частково) обсягу оборотних активів за рахунок власного оборотного капіталу та довгострокового позикового капіталу. В даному контексті заслуговує на увагу твердження науковця А. А. Душило, котрий зауважує, що джерелом формування змінної частини та залишку постійної частини оборотного капіталу можуть бути поточні зобов'язання [3, с. 432]. Ми погоджуємося з цією думкою і вважаємо, що поєднання власних і позикових джерел формування та поповнення оборотного капіталу – об'єктивна необхідність, обумовлена особливостями кругообігу оборотного капіталу.

Додамо, що оптимізація оборотного капіталу, як правило, знаходиться в компетенції фінансового відділу торговельного підприємства. Однак такий відділ доволі часто має труднощі щодо співпраці з іншими підрозділами, котрі прямо впливають на складові оборотного капіталу (служба закупівель чи логістики, відділи продаж, ІТ-служби, виробничі відділи). Виникає парадокс: з однієї сторони, фінансовий відділ відповідальний за оборотний

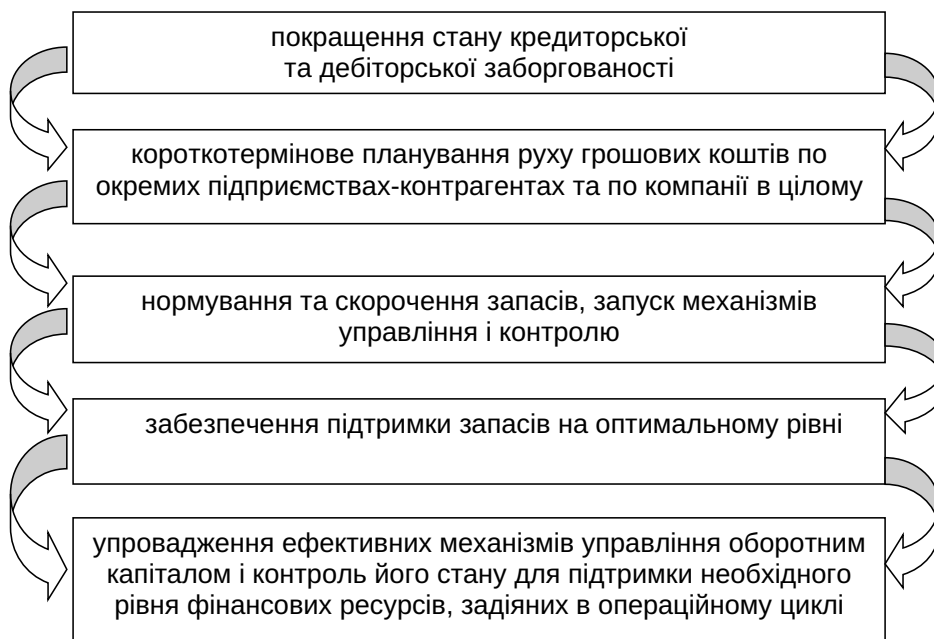

Рис. 1. Механізм оптимізації оборотного капіталу і підвищення ліквідності торговельного підприємства

Джерело: сформовано автором на основі [6]

капітал, рівень ліквідності компанії та джерел фінансування, а з іншої – позбавлений можливості серйозно впливати на структури, що розпоряджаються окремими складовими цього ж капіталу. На жаль, типового вирішення такої проблеми немає. Так, на нашу думку, в великих компаніях є сенс створити особливу службу з такими функціями, а в невеликих – покласти всі ці обов'язки на одну з існуючих структур або навіть окремого фахівця.

Вважаємо цілком обґрунтованим твердження науковця М.О. Кріпака, що набір показників повинен бути необхідним та достатнім для ефективного контролю, тобто повністю і достовірно відображати всю сутність процесів, що відбуваються. Додамо, що важливо також не перебільшити з системою параметрів, значення яких неможливо ні інтерпретувати, ні оперативним визначити. Загалом це можуть бути такі показники: період оборотності, структура заборгованості, середній час затримки платежів, вартість обслуговування боргу [5, с. 385].

Основні проблеми, що виникають у ході управління оборотним капіталом підприємства, та заходи щодо їх усунення подано у таблиці 1.

Окрім зазначених у таблиці проблем можуть виникнути й інші. Приміром, на ефективність управління оборотним капіталом можуть мати вплив організаційні аспекти. Так, відсутність у фінансових менеджерів можливості суттєво впливати на діяльність функціональних служб у ході оптимізації оборотного капіталу та відсутність чіткого розподілу обов'язків у межах системи ризик-менеджменту можуть істотно знизити ефективність використання оборотного капіталу торговельного підприємства. Тому на підприємстві доцільно, на нашу думку, розробити та впровадити інструменти ризик-менеджменту оборотного капіталу і грошових коштів, котрі передбачали б:

- формування оптимальної організаційної структури з чітким розподілом обов'язків;
- створення системи управління звітністю, моніторингу ефективності операцій управління запасами, дебіторською та кредиторською заборгованістю;
- визначення ключових показників ефективності та створення системи мотивації підрозділів за досягнення зазначених показників.

Таблиця 1

Напрямки управління окремими структурними елементами оборотного капіталу підприємства

Галузь	Основні проблеми	Заходи щодо усунення проблем
Управління запасами та матеріалами	Надлишковий рівень запасів Значні затрати на обслуговування Завищена вартість закупівель	1. Скорочення обсягів і нормування запасів: – виявлення та скорочення неліквідних запасів; – оптимізація номенклатури товарно-матеріальних цінностей (ТМЦ), розробка заходів щодо скорочення запасів до оптимального рівня; 2. Зниження вартості закупівель: – аудит існуючих постачальників, пропонування альтернативних джерел закупівель, спрямованих на зниження цін і покращення інших комерційних умов; – оптимізація логістичних схем, що зменшують витрати на доставку та зберігання ТМЦ.
Дебіторська і кредиторська заборгованість	Невигідне відтермінування платежів покупцям: вище або нижче, ніж середнє на ринку. Великий обсяг протермінованої дебіторської заборгованості, значні обсяги списання заборгованості. Відсутність системи контролю платежів: оплата проводиться раніше терміну, рахунки не виставляються вчасно, терміни дебіторської заборгованості не контролюються.	1. Аналіз ринку, вивчення конкурентного середовища, визначення кращих умов оплати. 2. Розробка та впровадження ефективних методів контролю платежів: автоматизований облік дебіторської і кредиторської заборгованості, створення форм і механізмів ведення оперативної управлінської звітності. 3. Скорочення протермінованої дебіторської заборгованості, зменшення періоду обороту за рахунок альтернативних фінансових інструментів (факторинг, форфейтинг).
Грошові кошти	Надлишкове резервування грошових коштів на рахунках внаслідок: – неточних прогнозів щодо необхідності у фінансуванні; – непрозорості системи управління рухом грошових коштів. Неефективне використання вільних грошових ресурсів.	1. Визначення оптимальних лімітів залишків грошових коштів на рахунках, розробка методик та механізмів нормування. 2. Підготовка та введення методик оперативного планування і контролю руху грошових ресурсів. 3. Розробка і впровадження сучасних інструментів централізованого управління грошовими ресурсами, ведення переговорів з банками.

Джерело: сформовано автором на основі [7]

У практиці зарубіжних та вітчизняних підприємств застосовують такі методи управління оборотним капіталом: нормування; метод ABC; оптимізація.

Нормування – простий та найточніший метод управління оборотним капіталом, проте він є трудомістким, тому через свій недолік використовується не на усіх підприємствах або здійснюється нерегулярно. Однак зарубіжний досвід торговельних підприємств Німеччини, Франції, Японії свідчить про ефективність управління оборотним капіталом за умов систематичного застосування методу нормування.

Метод ABC доволі часто використовується у практиці торговельних підприємств. Згідно з ним усю номенклатуру запасів, що є на підприємстві, залежно від їх вагомості поділяють на три категорії за одним із наступних критеріїв – збут, прибуток та відшкодування витрат. До категорії «А» належать запаси, обсяг реалізації котрих має найбільшу частку в загальному обсязі товарообороту в грошовому еквіваленті – до 80% обсягу збуту. Однак, їх частка в обсязі запасів у натуральних вимірниках становить не більше 5%. Дана група запасів вимагає ретельної уваги з боку керівництва. Категорія «В» – це запаси середнього рівня важливості, що охоплюють 15% обсягу збуту підприємства. Їхня частка в натуральних показниках, зазвичай, становить близько 15%. Товарні запаси, реалізація котрих має незначний внесок в обсяг товарообороту – близько 5% – відносять до групи «С». Часто вони складають значну частину в обсязі запасів у натуральному вираженні – близько 80%.

Оптимізація оборотного капіталу – це вибір з усіх можливих варіантів прогнозованого обсягу оборотного капіталу найкращого, який сприятиме досягненню максимального ефекту [7, с. 118].

Оптимізація структури оборотного капіталу передбачає доведення до оптимального рівня обсягу кожного елементу, а саме: запасів, боргів дебітора та грошових коштів, що є на рахунках підприємства. Особливої уваги потребує аналіз співвідношення власних і позичених оборотних активів; планування потреби в кредитах і позиках; аналіз і планування потреби в окремих частинах оборотного капіталу, що забезпечують матеріальні витрати й оплату праці [10, с. 409].

Отже, для підвищення ефективності використання оборотного капіталу підприємства доцільно впроваджувати ряд заходів у всіх сферах функціонування підприємства. З огляду на вищезазначене з метою прискорення обертання оборотного капіталу у сфері обігу потрібно звернути увагу на маркетингову діяльність підприємства; забезпечити прискорення процесу реалізації продукції та ефективне управління дебіторською заборгованістю; сприяти розширенню взаємодії

з банківськими установами з приводу залучення коштів і здійснення розрахунків; стежити за дотриманням договірної та платіжної дисципліни.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Таким чином, для покращення ефективності використання оборотних активів фінансовим менеджерам та фахівцям з ризик-менеджменту торговельних підприємств необхідно усвідомити, що висока оборотність оборотних активів, а не високі ціни на продукцію, приносить істотні доходи в сучасних умовах бізнесу, і дає прибутки з використаних оборотних активів. Шляхи покращення обсягу та структури оборотних активів полягають у прискоренні обертання оборотних засобів, забезпеченні ліквідності та платоспроможності, підвищенні рентабельності оборотних активів, мінімізації ризиків і втрат у процесі їх формування і використання. Власне, саме регулярне управління та постійний контроль дасть позитивний результат та підвищить ефективність.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Басова О. О. Управління оборотним капіталом торговельних підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 11. С. 49–54.
2. Близнюк О., Сіфурова А. Управління оборотним капіталом підприємств торгівлі з позиції функціонально-відтворювального та структурно-класифікаційного підходів. *Економічний аналіз*. 2019. Т. 29. № 1. С. 68–77.
3. Душило А. А. Оптимізація структури оборотного капіталу підприємства. *Держава та регіони*. 2014. № 4. С. 431–435.
4. Зануда А. Як війна вдарила по торгівлі та що зможуть купити українці в магазинах. *BBC News Україна*. 17 червня 2022 р. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-61829345> (дата звернення: 23.06.2022).
5. Кріпак М. О. Формування оптимальної структури оборотних коштів в умовах ринкової економіки. *Держава та регіони*. 2013. № 1. С. 383–388.
6. Латишева І. Л. Аналіз політики управління оборотним капіталом торговельних підприємств. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. 2015. Випуск 1 (45). Т. 1. С. 144–147.
7. Морозюк Д. І. Сучасні методи управління оборотним капіталом підприємств та оцінка їх ефективності. *Економічна наука*. 2015. № 1. С. 114–119.
8. Носань Н. С., Мартінович В. Г. Сутність та генезис економічної категорії «оборотний капітал підприємства». *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Випуск 15. С. 272–275.
9. Полінкевич О. М., Волинець І. Г. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків : навч. посіб. Луцьк : ВежаДрук, 2018. 336 с.
10. Хохлов М. П., Ярещенко Т. О. Теоретична сутність оборотного капіталу підприємства. *Економіка і суспільство*. Випуск № 10. 2017. С. 408–412.

REFERENCES:

1. Bassova, O. (2018), Upravlinnya oborotnym kapitalom torhivel'nykh pidpryyemstv [Management of working capital of trading enterprises]. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 11, pp. 49–54.
2. Blyzniuk, O., Sifurova, A. (2019), Upravlinnya oborotnym kapitalom pidpryyemstv torhivli z pozytsiyi funktsional'no-vidtvoryuval'noho ta strukturno-klasifikatsiynoho pidkhodiv [Working capital management of trade enterprises from the standpoint of functional-reproductive and structural-classification approaches]. *Ekonomichnyi analiz*, vol. 29, no. 1, pp. 69–77.
3. Dushylo, A. A. (2014), Optymizatsiya struktury oborotnoho kapitalu pidpryyemstva. [Optimization of the working capital structure of the enterprise]. *Derzhava ta rehiony*, vol. 4, pp. 431–435.
4. Zanuda, A. (2022), Yak viyna vdaryla po torhivli ta shcho zmozhut' kupyty ukrayintsi v mahazynakh. [How the war hit trade and what Ukrainians can buy in stores]. *BBC News Ukraine*. June 17, 2022. Available at: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-61829345>. (accessed 23 June 2022).
5. Kripak, M. O. (2013), Formuvannya optymal'noyi struktury oborotnykh koshtiv v umovakh rynkovoyi ekonomiky [Formation of the optimal structure of working capital in a market economy]. *Derzhava ta rehiony*, vol. 1, pp. 383–388.
6. Latysheva, I. L. (2015), Analiz polityky upravlinnya oborotnym kapitalom torhovel'nykh pidpryyemstv [Analysis of working capital management policy of trade enterprises]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho universytetu. Economics series*. Issue 1 (45), vol. 1, pp. 144–147.
7. Morozyuk, D. I. (2015), Suchasni metody upravlinnya oborotnym kapitalom pidpryyemstv ta otsinka yikh efektyvnosti [Modern methods of managing the working capital of enterprises and evaluating their effectiveness] *Ekonomichna nauka*, vol. 1, pp. 114–119.
8. Nosan, N. S., Martinovich, V. G. (2017), Sutnist' ta henezys ekonomichnoyi katehoriyi «oborotnyy kapital pidpryyemstva». [The essence and genesis of the economic category "working capital of the enterprise"]. *Hlobal'ni ta natsional'ni problemy ekonomiky*, vol. 15, pp. 272–275.
9. Polinkevich, O. M., Volynets, I. H. (2018) *Obhruntuvannya hospodars'kykh rishen' ta otsinyuvannya ryzykiv* [Justification of business decisions and risk assessment]: tutorial. Lutsk: VezhaDruk, Ukraine. 336 p.
10. Khokhlov, M. P., Yareshchenko, T. O. (2017), Teoretichna sutnist' oborotnoho kapitalu pidpryyemstva. [The theoretical essence of working capital of the enterprise]. *Ekonomika I suspilstvo*, vol. 10, pp. 408–412.